

Krásné stroje

□ KAMIL FILA

RADOMÍR D. KOKEŠ: ROZBOR FILMU

*Masarykova univerzita
Brno, 264 stran*

V Česku asi neoperuje aktivnější filmový teoretik než letos třiatřicetiletý Radomír D. Kokeš. Publikuje či publikoval v tolika periodických a sbornících, že už předstihl některé zasloužilé profesory. Těžko by šlo před deseti lety předvídat, že se z něj stane tuzemská odpověď na autority typu Davida Bordwella či Umberta Eca. Respektive že bude mít ambici a schopnost s nimi zručně polemizovat a pokusit se je v mnohém překonat. Ne snad, že by jeho první samostatná publikace *Rozbor filmu* mohla přepsat dějiny uměnověd a stal se z ní mezinárodní bestseller. Ale po velmi dlouhé době v českém prostředí někdo jen s úctou necituje velikány a neskládá z těchto střípků nepůvodní mozaiku. Kokeš přichází s vlastním systémem výkladu, a přitom knihu napsal jako vstřícnou učebnici pro začátečníky.

Nejpodstatnější na jeho přístupu je ohromná demokratičnost. Se stejnou pečlivostí a láskou analyzuje diametrálně rozdílné tituly jako western *Tenkrát na Západě* či katastroficko-melodramatický *Titanic* i české snímky *Kdo chce zabít Jessii?* nebo neblaze proslulého *Krále Šumavy*. Jeho ideologicky nepředpojatý a neelitářský přístup svědčí plastelínovým eskapádám *Wallace a Gromita* i politickým dramátům typu *Krvavé neděle*. Tato kniha neříká, co je jediný správný nebo nejhlubší možný výklad nějakého díla. Učí nás klást si správné otázky, co vůbec lze na filmech zjistit. Neříká nám „tyto filmy jsou hodnotnější než jiné“, ale „tento film na nás působí tak a tak, protože x, y, z“.

Kokeš odhlíží od individuálního vkusu (poznání této odlišnosti mu připadá banální) a dovoluje nám nahlédnout filmy jako krásně fungující stroje či občas bizarně skřípající mechanismy. Jestli existuje cosi jako objektivní psaní o umění, které přitom není jen výčtem složek, pak Kokeš je králem této netriviální objektivnosti. Jistá počáteční suchost i dojem, že jde o českou předělávku knihy *Umění filmu* od zmiňovaného Bordwella a Thompsonové, se postupně rozplývá, a dokonce i zcela laický čtenář se může slastně nořit do popisů vyprávění, formy, stylu a vesmíru fikčních světů. ■